

Oponentský posudek
habilitační práce JUDr. Miloše Matuly, CSc.
Proměny funkce veřejné správy
(Plzeň 2017, ZČU, 217 stran)

Předmětem oponentského posudku je tiskem vydaná monografie Proměny funkce veřejné správy habilitanta JUDr. Miloše Matuly, kandidáta právních věd. Posudek je určen pro habilitační řízení, vedené na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

Tématicky je práce zaměřena na proměny funkce (resp. funkcí) a mechanismu fungování veřejné správy v podmínkách České republiky v evropském kontextu.

Habilitant spojuje změny ve funkcích a mechanismech veřejné správy jednak s postavením výkonné moci v systému dělby moci, jednak s vnitřními mechanismy veřejné správy, a nakonec s obecnými procesy proměn společnosti.

Z hlediska dělby moci poukazuje na integrační a globalizační procesy na straně jedné a zvýšení úlohy (územní) samosprávy na straně druhé. To zásadně oslabuje pozici jednotlivých států a snižuje prostor pro zákonodárnou a výkonnou moc. Judicializace právních procesů, spojovaná s recentním pojetím právního státu, podle něj výrazně zvyšuje kontrolní funkci soudnictví v relaci k moci výkonné, ale i k moci zákonodárné.

Autor se zabývá tendencí k rozšiřování předmětu činností veřejné správy a proměnami vztahu soukromé a veřejné správy.

Další změny ve funkcích veřejné správy habilitant spojuje s růstem byrokracie, formalizací rozhodování na úkor aspektů meritorních, zvyšováním administrativní zátěže. Upozorňuje na to, že právní regulace společenských procesů a rozsah soudního přezkumu aplikace práva orgány veřejné správy ze strany soudů nemůže efektivně substituovat nejasnost hodnotových preferencí, nedostatečný zřetel k veřejnému (obecnému) zájmu a pokles sociální kontroly v příslušných věcných procesech.

Posuzovaná práce usiluje o analýzu souvislostí mezi formalizací vztahů ve společnosti a zvyšováním administrativní zátěže. Autor se zabývá hypertrofií regulace společenských procesů a problematikou přínosů a limitů decentralizace ve veřejné správě z hlediska její funkčnosti.

Práce má obecně teoretický charakter, využívá poznatků státovědy, obecné teorie práva, správní vědy a vybraných odvětví veřejného práva. Je zaměřena převážně

analyticky, s omezeným využitím komparativní metody. Autor přichází i s některými závěry syntetického charakteru.

Habilitant si je vědom nejen slabších, ale i silných stránek stavu české i evropské veřejné správy: prosazování principů právního státu, odstraňování dosud běžných forem diskriminace, přizpůsobení správního systému potřebám sociálního státu a trvale udržitelného rozvoje, zvýšení plurality přístupů k řešení teoretických i praktických otázek, v důsledku toho zlepšení předpokladů pro řešení krizových situací, rozvinutou dělbu moci.

Širokému záběru práce koresponduje zvolená strukturalizace práce, která odráží jednotlivé aspekty dané problematiky. Není hierarchizovaná, ale v celkem 26 kapitolách (vedle úvodu a závěru) pojednává o jednotlivých dimenzích veřejné správy, jejím aktuálním stavu v České republice a vývojových tendencích.

Některé kapitoly by nejspíše bylo možné spojit do širšího kontextu, např. kapitoly Decentralizace a její limity, Diferenciace samosprávných funkcí a Silné a slabé stránky procesu decentralizace v ČR, stejně jako zřejmě kapitoly Efektivnost veřejné správy a jejích reforem a Vliv změn v rozsahu a funkcích veřejné správy na její hodnocení, i další.

Rozsah použité literatury a práce s ní je adekvátní tradičnímu přístupu v české právní vědě. Autor necituje stovky publikací, přičemž nebývá vždy jisté, zda s obsahem řady z nich se seznámil mimo stažení titulu či výběru vhodné pasáže dle jejího obsahu. Habilitant nepochybně uvedenou literaturu důkladně prostudoval, ostatně do řady sborníků a kolektivních monografií v oborech správní právo, správní věda a souvisejících sám přispěl.

Autor ve své publikované monografii přichází s řadou podnětů, které finalizuje do 15 bodů na str. 206-207. Je přitom otázkou, do jaké míry se jedná o determinaci stavu veřejné správy okolím, tj. vnitrostátním a evropským společenským prostředím, a v jaké míře jde o autonomní procesy uvnitř správního systému a širěji ústavního a politického systému České republiky.

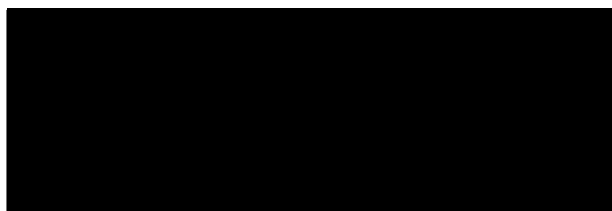
Oponovaná habilitační práce může být, vzhledem k svému zaměření na komplexní uchopení problematiky veřejné správy jako významného společenského subsystému, některými chápána jako příliš obecná, detailně neanalyzující její jednotlivé dílčí aspekty. Zvolený systémový přístup, který je habilitantovi vlastní, však umožňuje postihnout určité slabiny, nejednoznačných tendencí a dysfunkcí veřejné správy v České republice v jejich vzájemné interakci a v relaci ke společenskému prostředí, v němž působí.

U obhajoby práce by se habilitant mohl zabývat specificky těmito otázkami

1. Jaký článek v řetězu dysfunkčnosti správního systému v České republice je výchozí (resp. klíčový) pro zvýšení jeho efektivity?
2. Jaké poznatky a náměty pro fungování veřejné správy přinesla pandemie koronavirové Covid 19?

Mám za to, že předložený habilitační spis JUDr. Miloše Matuly, CSc. Proměny funkce veřejné správy, v podobě tiskem vydané monografie, splňuje podmínky, kladené na tento druh kvalifikační práce a doporučuji jej k obhajobě.

V Praze dne 30.10.2020

Prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.